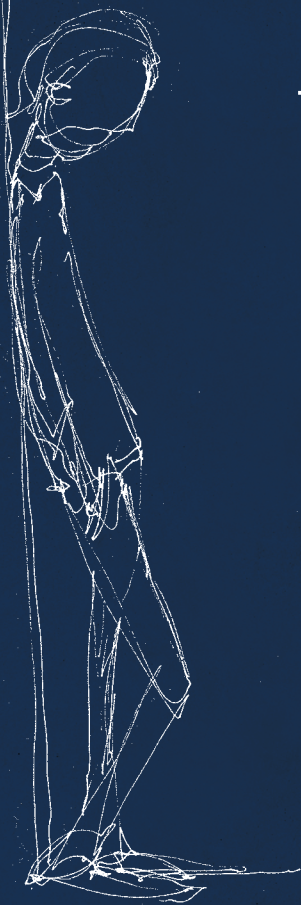

MÁL OG MIÐ

ALMENN FYRIBYRGING Í SSP
2012 – 2013

Skúli
Sosialir myndugleikar
Politi

FÓLKASKÚLIN OG UPPBYGGJANDI FYRIBYRGING

Vanliga hefur SSP-samstarvið fyrst og fremst lagt dent á tann fyrirbyggjandi og tann kriminalitetsfyrirbyggjandi partin, og hefur í stóran mun latið aðrar aktórar virkað á uppbyggjandi stignum. Tað hefur verið ein heilt natúrlig raðfesting, tá hugt verður at hvørjir stovnar eru umboðaðir í SSP-samstarvinum. Tað eru kortini fleiri dømi um, at SSP-samstarvi eisini er við í arbeiðinum á uppbyggjandistignum. Tað kann eitt nú vera í sambandi við fyrirbyggjandi tilboð í fólkaskúlanum – líka frá skúlabyrjan til næmingurin fer úr skúlanum, loysa ósemjur, síðsti

skúladagur o.a. Í slíkum førum kann SSP saman við øðrum hava ein týðandi leiklut.

Fyri at fáa tey ymisku átøkini at hanga saman hefur tað týdning, at barnapolitikkurin styðjar upp undir SSP-samstarvið, og tað skal hann gera við teimum uppbyggjandi átøkunum. Tað er t.d. týdningarmikið, at ein samhangandi barnapolitikkur verður lagdur á verndarfaktorar heldur enn á váðafaktorar. Verður dentur lagdur á verndarfaktorar, tekur politikkurin eisini støðið í at gera børn og ung før fyri at standa ímóti ymskum

sløgum av kriminaliteti og tað er týdningarmikið at bæði verða tikin við, tá um fyrirbygging ræður.

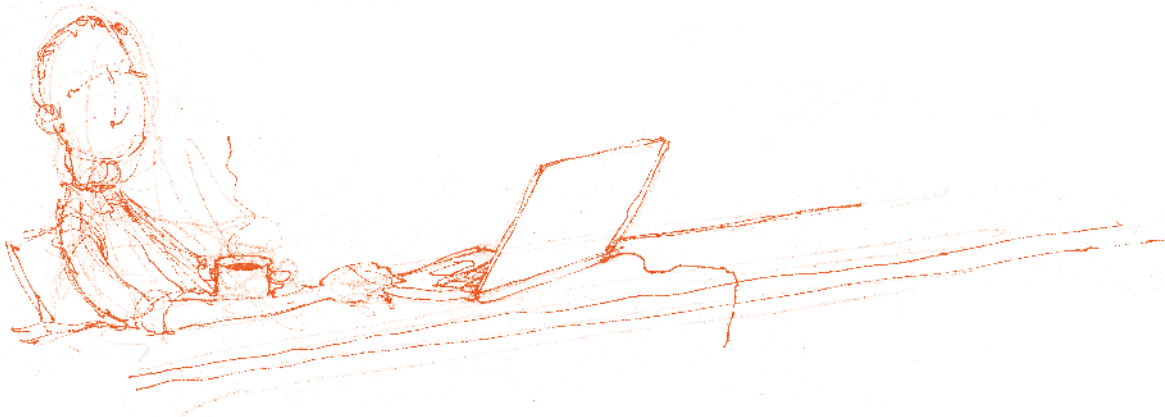
SSP OG FYRIBYRGING

Ein týðandi partur av átøkunum hjá SSP eru á fyrirbyggjandi økinum. Tað eru átøk, sum skulu forá ónsktari hending ella ónsktum trupulleika at stinga seg upp, ella styðja upp undir rættan atburð, men grundgevingin fyri tiltøkunum er ikki at fyrirbyggja kriminellum gerðum. Tá ið SSP arbeiðir við digitalum trivnaði hjá børnum, fyrirbygging av happing og sosialari óhógv, so snýr tað seg um

fyrirbyggjandi átøk, sum kunnu vera við til at styrkja verndarfaktorarnar. Fyrirbyggjandi átøkini kunnu hin vegin eisini snúgva seg um at avmarka vandafaktorar hjá børnum og ungum, sum t.d. ovurnýtslu av rúðrekka og rúsevnum.

Juli 2012

Óli Rubeksen, SSP- ráðgevi

SSP ÁLMANAKKI

SKÚLAÁRIÐ 2012 – 2013

EVNI:	MÁLBÓLKUR:	TÍÐARSKEIÐ:	LITUR:
Knýta sambond millum foreldrini	Øll foreldur	Alt árið	
Ungur og lívið	7. flokkur	25. februar - 15. mars 2013	
Ungur og lívið	8. flokkur	22. október - 2. november 2013	
Tryggari á netinum	4. flokkur	3. januar - 5. februar 2013	
Trivnaðarkanning	7-8. flokkur	Januar - apríl 2013	
Kveikingardagur		9. november 2012	

POLITI BJÓÐAR UNDIRVÍSING

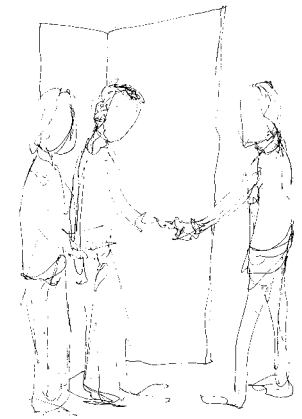
Ferðslufrálæra	1. flokkur	Alt árið
Kriminalfyrirbygging/ stuldur	6. flokkur	Alt árið
Kriminalfyrirbygging/ rúsevni	8. flokkur	Alt árið
Kriminalfyrirbygging/ harðskapur	9. flokkur	Alt árið

2012

2013

	JULI	AUGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DESEMBER	JANUAR	FEBRUAR	MARS	APRÍL	MAI	JUNI
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16
17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23
24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26
27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27
28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29
30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
31	31		31		31	31	31		31		31	

KNÝTA SAMBOND MILLUM FORELDRINI

Royndir vísa, at foreldrini er tann besta fyrbyggiandi eindin. Hetta vil SSP menna við miðvísium foreldraarbeiði í samstarvi við skúlastýri, leiðslu og flokxlærarar.

Foreldranetverk er, tá ið foreldur í einum flokki hittast og skifta orð um áskoðanir, rammur og hugskot. Endamálið er at hjálpa foreldrum at tosa saman om týðningamiklar spurningar í gerandisdegnum hjá børnum og ungum.

Hví skulu vit hava foreldranetverk?:

- Innlit í støðuna hjá børnunum hjá hvør øðrum fremur trivnað.
- Fyribygja ósemjur, arging og happing.
- Felags rammur fyri veitslur, rúsdrekka, nær barnið skal verða inni o.l. stuðlar foreldrum sum uppalalarar.
- Lættari at loysa trupulleikar, tá ið foreldrini kenna hvønn annan og hava avtalað, at tosa saman, um ein er í iva.
- At fyrbygja misskiljingar, frustratió og óvissu í uppalingini.

Mælt verður til at skipa foreldranetverk frá skúlabyrjan.

Tíðarskeið:
Alt árið

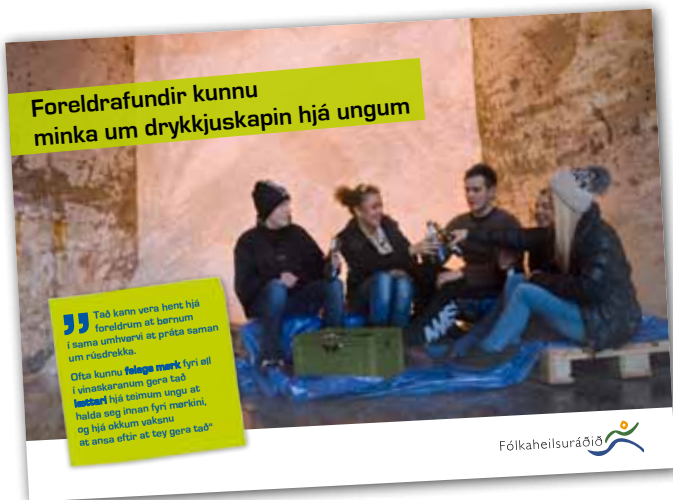
Tilfar:

„SAMSPÆLIÐ“
„FORELDRAFUNDIR KUNNU MINKA UM DRYKKJUSKAPIN HJÁ UNGUM“

UNGUR OG LÍVIÐ

Í fyrirbygjandi arbeiðinum skal arbeiðast miðvíst við at økja aldurin, har børn og ung smakka sær á. Fyri at røkka endamálinum við fyrirbygjandi arbeiðinum innan rúsdrekka, eru trý málsokir.

- Skúlin ger uppskot um yvirskipaðan rúsdrekka-politikk í skúlanum
- At menna førleikarnar hjá børnum og ungum at taka tey røttu valini
- Mæla foreldrnum til at hava felags ásetingar fyri flokkin ella bólkkin

7. FLOKKUR

Mælt verður til miðvísa frálæru í 7. flokkunum. Átakið skal somuleiðis venda sær til foreldrini og teirra leiklut sum uppalara.

Tíðarskeið:

25. februar - 15. mars 2013

Undirvísingartilfar:

„PRÁT UM RÚSDREKKA“
„FORELDRAFUNDIR KUNNU MINKA UM DRYKKJUSKAPIN HJÁ UNGUM“

8. FLOKKUR

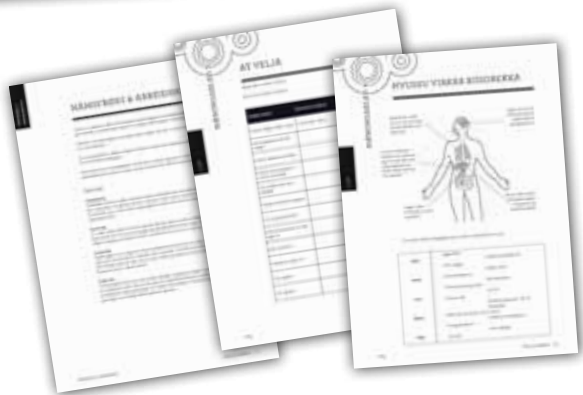
Mælt verður til at halda fast við ta tilgongd, ið byrja varð í 7. flokki viðvíkjandi rúsdrekka.

Tíðarskeið:

22. oktober - 2. november 2013

Undirvísingartilfar:

„PRÁT UM RÚSDREKKA“
„FORELDRAFUNDIR KUNNU MINKA UM DRYKKJUSKAPIN HJÁ UNGUM“
„SAMSPÆLIÐ“

TRYGGARI Á NETINUM

Elektroniskir samskiptsmiðlar eru ein partur av gerandisdegnum hjá børnum og ungum. Fartelefonin og internetið eru komin fyrri at verða, og tú kanst eins væl taka í hondina á barninum og leiða tað gjøgnum vandarnar á netinum.

Fyri at fyrbygja kriminaliteti við elektroniskum miðlum, er neyðugt við miðvísari undirvísing og átøkum, soleiðis bæði næmingar og foreldur fáa innlit og eru tilvitaði um at taka tey røttu valini.

Evnið er elektroniskt samskipti hjá børnum, og endamálið er at læra tey at ferðast tryggari á internetinum, læra tey at verja sínar upplýsingar og sítt privatlív og annars, hvar markið er fyrri, hvat er loyvt og ikki loyvt at gera á netinum.

4. FLOKKUR

Sum upptakt til trygga internet-dagin 7. februar 2012, ið Dátueftirlitið skipar fyrri, verður mælt til, at evnið verður viðgjørt saman við næmingarnar í 4. flokki. Átakið skal somuleiðis venda sær til foreldrini.

Tíðarskeið:

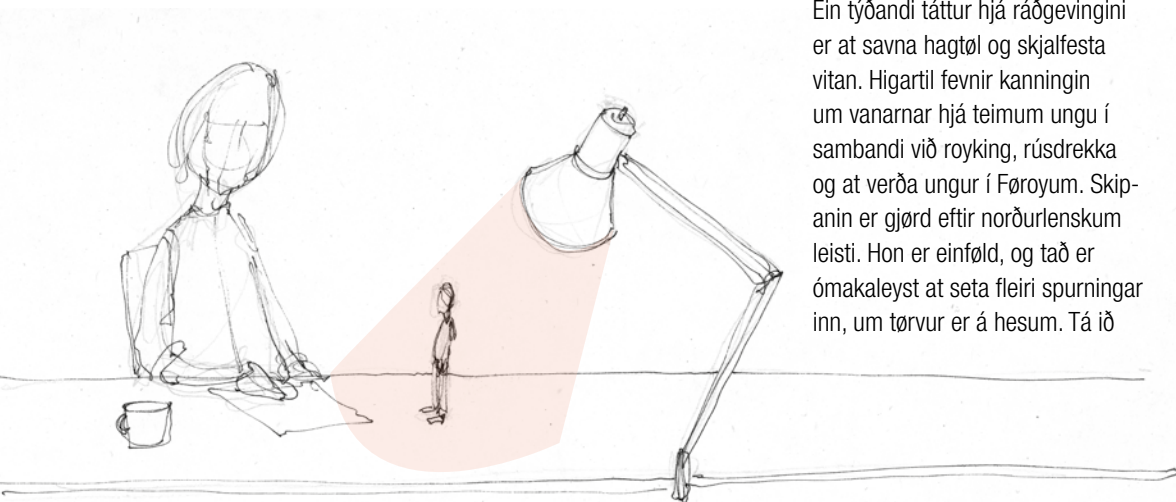
3. januar - 5. februar 2013

Undirvísingartilfar:

„TÁÐ ER TÍN AVGERÐ 2“
„SAMSPÆLIÐ“

TRIVNAÐARKANNING

Ein týðandi táttur hjá ráðgevingini er at savna hagtøl og skjalfesta vitan. Higartil fevnir kanningin um vanarnar hjá teimum ungu í sambandi við royking, rúsdrekka og at verða ungur í Føroyum. Skipanin er gjørd eftir norðurlenskum leisti. Hon er einføld, og tað er ómakaleyst at seta fleiri spurningar inn, um tørvur er á hesum. Tá ið

kanningin verður gjørd í 2013, verður hon víkað, so innlit fæst um hvussu tey ungu handfara sosialu miðlarnar.

7. – 8. FLOKKUR

Tíðarskeið:

Januar - februar

- marts - apríl 2013

KVEIKINGARDAGUR

Ein av uppgávuunum hjá ráðgevingini er at standa á odda fyri fakligari menning í sambandi við útgreiningar, átøk og nýhugsan um fyriryrging.

Fyri at røkka hesum endamáli verður skipað fyri árligum kveikingardegi. Luttakarir eru øll, ið eru við í tvørprofessionella arbeiðinum í SSP, leiðslur og samstarvsfelagir.

Tíðarskeið:

9. november 2012

POLITI

BJÓÐAR UNDIRVÍSING

Politiið í Føroyum hevur í samband við SSP-samstarvið avgjørt at bjóða kriminalfyrirbyggjandi undirvísing til allar skúlar í Føroyum skúlaárið 2012/2013. Eisini verður skipað fyri fyrirbyggjandi undirvísing í ferðslu.

Miðað verður eftir, at hava hetta undirvísingartilboðið á hvørjum ári. Skúlaárið 2012/2013 sær undirvísingarskráin soleiðis út:

1. FLOKKUR

– ferðsluundirvísing
(2 skúlatímar)

6. FLOKKUR

– kriminalfyrirbyggjandi undirvísing
– stuldur
(1 skúlatími)

8. FLOKKUR

– kriminalfyrirbyggjandi undirvísing
– rúsevni
(2 skúlatímar)

9. FLOKKUR

– kriminalfyrirbyggjandi undirvísing
– harðskapur + revsiváttan
(2 skúlatímar)

Nærri kunning og avtalur um undirvísingina kunnu gerast við at venda sær til SSP-samskiparan hjá politinum, Mariann Reinert, SSP@politi.fo

KRIMINALFYRIBYRGJANDI UNDIRVÍSING

ENDAMÁLID

Endamálið við kriminalfyrirbyrgjandi undirvísing í Fólkaskúlanum er:

- At tryggja, at næmingurin fær eitt gott samband við politið – vitan um arbeiðið hjá politinum og teirra leiklut í samfelagnum.
- At tryggja, at næmingurin skilir grundarlagið fyri at hava lógir og viðtøkur.
- At eggja næminginum til at fylgja og liva eftir hesum.
- At stuðla næminginum til at vera førn fyri sjálvstøðugt og ábyrgdarfult at velja eitt gott lív, bæði hvør sær og samfelagsliga.

MÁL

Málið við undirvísingini:

- At tryggja, at næmingurin bæði skilir, hvat lógir og viðtøkur eru, men eisini hví tær eru til.
- At næmingurin lærir at skilja tey mest „vanligu“ ungdómslógarbrotini, og skilir nær hann fremur eitt tilíkt lógarbrot ella viðvirkar til hetta.
- At næmingurin kennir møguleikarnar fyri revsingum og øðrum rættarligum fylgjum í sambandi við eitt lógarbrot – undir hesum, møguleikanum fyri endurgjaldskravi, og blett á revsiváttanina.

HUGBURÐUR OG FATAN

Viðvíkjandi hugburði og fatan er endamálið við undirvísingini:

- At fáa næmingin at skilja og viðurkenna teir kensluligu, viðkvæmu, sosialu og persónligu trupulleikarnar, sum eru orsök til, at menniskju fremja lógarbrot.
- At fáa næmingin at taka støðu til øll tey val, sum hann verður borðreiddur við dagliga.

INNIHALD

- Fatan av lógum og viðtøkum
- At fáa greiðu á ávísnum greinum í revsilógini (ungdómslógarbrot)
- Kjak um atburð og hugburð
- Evnini eru ymisk alt eftir aldri og flokksstigi:
Stuldur / innbrot, folabrotsverk, brúksstuldur, ólóglig framferð við funnum fæi, rán, harðskapur / neyðtøka, uppgávur hjá politinum og revsiváttan

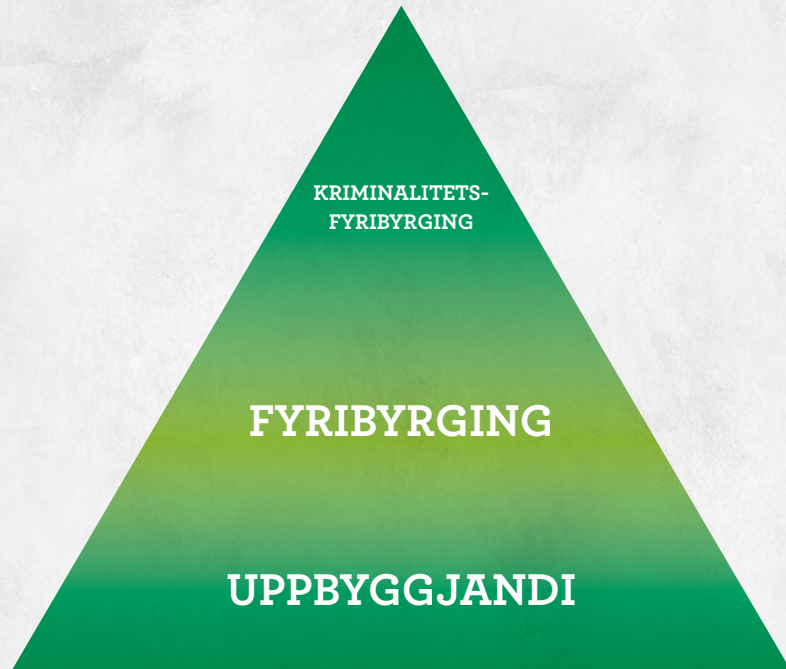
ÁSETINGAR

Undirvísingartímarnir skulu fyrirestkast og fremjast soleiðis, at teir innihalda ein faktuelan part og hugburðsvirkandi part. Í faktuelu partinum verður upplýst um rein fakta, meðan tað í tí hugburðsvirkandi partinum verður lagt upp til kjak um evnið, sum undirvísingin snýr seg um. Endamálið við kjakinum er, at vekja áhugan hjá næminginum um evnið og viðurkenna trupulleikan.

FYRIBYRGINGAR- MYNDIL

Danski stovnurin *Det Kriminalpræventive Råd* hefur ment ein fyrirbyggingarmyndil, sum skal lýsa ta torgreiddu heild, ið má vera støðið undir royndunum at fyrirbygja kriminaliteti. Tað hefur verið ógvuliga ymiskt, hvussu fólk, ið virka á hesum øki, hava hugsað um kriminalitetsfyrirbygging, alt eftir fakligum støði, arbeiðsuppgávu ella øðrum. Fyrirbyggingarmyndilin er eitt boð á eitt felags fatanargrundarlag at samskifta út frá, tá ið fleiri aktørar við ymiskum fortreytum hittast og skifta orð um ætlanir og íverksetan av átøkum, sum hava til endamáls at fyrirbygja kriminaliteti.

” Fyrirbyggingarmyndilin, ið er amboðið, at leggja til rættis átøkini í SSP. “

SOLEIÐIS VERÐUR MYNDILIN BRÚKTUR

Myndilin kann gera tað lættari at fáa eina felags fatan sum støði undir teimum fakligu viðgerðunum, sum alla tíðina fara fram innan SSP. Eitt nú um, hvussu tey ymisku átøkini skulu raðfestast, hvør faklig umhugsan skal vera grundarlag undir einstøku átøkunum o.a.

Myndilin lýsir tørvin á at fáa tey trý stigini at hanga saman – tey uppbyggjandi átøkini skulu styðja upp undir tey fyriryrgjandi átøkini, sum síðani skulu styðja upp undir tey kriminalitetsfyriryrgjandi átøkini.

” Tað er sostatt ikki nóg mikið bara at gera átøk, sum eru kriminalitetsfyriryrgjandi, tí so verða vit ofta ov sein á sjóvarfallinum. “

UPPBYGGING

Hugtakið uppbygging merkir tey átøk, sum snúgva seg um:

” at skapa øllum í samfelagnum góð, trygg og mennandi kor. “

Henda breiða allýsing fevnir um tey átøk, sum styrkja bæði samfelagið og tann einstaka grundleggjandi. At hugtakið er niðast í myndlinum vísir, at tey uppbyggjandi átøkini eru grundarsteinarnir undir fyriryrgingararbeiðnum. Tað kunna vera politisk, umsitingarlig ella privat átøk, sum kunnu vera landsumfatandi ella lokal. Átøkini á uppbyggingarstiginum kunnu í størri ella minni mun hava kriminalitetsfyriryrgjandi árin, men grundgevingin fyrir teimum er sjáldan tann, at tey eru kriminalitetsfyriryrgjandi. Grundgevingin fyrir átøk á hesum stiginum er fyrst og fremst, at tey hava almennan týðning og eru gagnlig fyrir øll.

VANDAFAKTORAR OG VERNDARFAKTORAR

Vandafaktorar og verndarfaktorar verða allýstir eitt sindur ymiskt alt eftir hvørjum sambandi tað er í. DKR tekur støðið í hesum báðum allýsingunum:

Ein vandafaktorur boðar frá øktum sannlíkindum fyrir kriminaliteti seinni. Gransking ger mun á einstaklingafaktorum, familjufaktorum, umhvørvisfaktorum og bygnaðarfaktorum. Lág sjávsstyring er eitt dømi um einstaklingavandafaktor, meðan rúsmisnýtsla hjá foreldrunum er ein familjувandafaktorur.

Ein verndarfaktorur boðar frá lítillum sannlíki fyrir kriminaliteti seinni og tekur burtur ella minskar árin av vandafaktorum. Eisini her ger granskingin mun á einstaklingafaktorum, familjufaktorum, umhvørvisfaktorum og bygnaðarfaktorum. At hava eina jaliga sjálvsfatan er dømi um ein einstaklingaverndarfaktor, og tað at hava jalig viðurskifti við foreldrini er eitt dømi um ein familjeverndarfaktorur.

Allýsingin

íblástur frá David P. Farrington, „Saving children from a life of Crime“. 2007

Skúli
Sosialir myndugleikar
Politi

Vitja okkum á

facebook